

Latweeschu Uwises.

Ur augstas Geweschanas = Rummissiones sinau un nowehleschanu.

Ur. 9. Zettortdeenâ tanni 2trâ Merz 1822.

Zelgawâ, tanni Imâ Merz.

Taggad stais gads, ka schè dauds Zehwu-
semmes mihtotaji weenu beedribu sawâ starpâ
uszehluschi us to, ka winni wissu to, kas mihtai
Zehwu-semmei par gohdu irr, un kas Kurssem-
mei itt ihpaschi peederr, salassa un labbi glab-
ba. — Weena leela ijtaba un trihs kambari us
to irr usbuëti un smuhti ismahleti un tè jau dauds
Kurssemmes leetas kohpâ teef glabbatas. Tè irr
atrohnamas wissas rakstôs eespeestas gram-
tas, kas Kurssemme jeb no Kurssemneefem sa-
rakstias, tè reds tahs bildes wissu muhsu zit-
fabrtigu Yeel-kungu un Yeel-mahtu, talihds
arri tahs bildes dauds augstu un masaku Kungu,
kas Kurssemme ihpaschâ gohdâ bijuschî, ir labbu
Mahzitaju un Superdentu bildes tè warr redseht,
kurru darboschanas Zehwu-semmei par labbu
bijuschas. Trihs kambardôs wissadi Kurssemmes
putni un daschi meicha swehri, itt kâ dshwi,
eefsch glahses lahdehm skattami, arri taurini un
kufaini un stahdi un puffes, un daschas sawa-
das leetas, kas Kurssemme atraftas. — It ohre-
deenâs pawakkarâ trihs Kungi, kam ta usrau-
dsischana usdohta, tè ikkatram kas gribb, wissas
schihhs leetas parahda. — Ir mehs Latweeschi
teefam eelaisii, un ja gohdigs lassitais Zelgawâ,
un winnam wallas un luste isstaittees, tad no-
teiftâ neddelas deenâ pawakkarâ tiffai Steffen-
hagena nammâ janahf, kur ir winnam, bes
maksas, labpraht wissus schohs brangumus
parahdihs. Ja kahds no mums kahdu sawadu
lectu atrohn, jeb sawadu putnu noschauj, tad
ar pateizibu pretti nems, ja to us glabbaschanu
gribb nodohf, un ta deweja wahrds pee ikkatras
sawadas leetas, us labbu peeminneschanu teef
peerakstihfs. Bet sinams ne ikkatru neeku pee-
nem, tai leetai wajag pateefi sawadai buht un
Kurssemmei peederrecht. — Schai beedribai irr
tas wahrds, Kurssemmes Museums. —

Sinna no Drustes = Muischas ftoh-
las, Widsemme.

Itweens prahtigs zilweks gan atsihs, kâ lohti
wajadsiiga labba behrnu = mahzischana irraid,
un ihpaschi muhsu laifôs, kur pee tahs jaunus
teefas-buhfchanas bes lassischanas, rakstischanas
un rehlinaschanas pawissam ne warr buht. —
Daudsi Latweeschi wehl ne fo no ta ne proht,
un tadehl arridsan paschi schinnis leetas ne warr
ismahziht sawus behrnus. Zitti atkat labpraht
sawus behrnus skohlâ fuhhtu, kad tiffai tahdas
turwumâ buhtu, jeb arridsan gan skohlas sawôs
pagastôs uszeltu, kad tiffai sawas ihfas roh-
kas dehl to paspehtu, kad tiffai saweem behr-
neem ne wajadsetu pahrtifschanu us skohlu
pakkafuhhtu, zaur fo tif dauds laika tohp gai-
finahts un dascha kaweschana pee zitteem darbeem
robnahs. Skattaites tadehl us muhsu gohdigu
kainimu, to Widsemneeku, labbu preekschihmi,
un mahzaites no winneem, kâ tee ar sawu zee-
nigu Kungu schehligu paligu, arridsan pee masa
spehka, tomehr to isdarrijuschî un par saweem
behrneem gahdajuschî. — Ir juhs atraddiseet
paligu pee saweem zeenigeem Rungeem, kad
tiffai kâ lihds schim, tà arridsan us preeksch-
laiku, gohdigu paklausigu prahtu prett winneem
turreseet, un tohs allaschin kâ sawus tehwas
zeeniseet.

Drustes = Muischas Pagastâ, Dsehrbenes
draudse, Widsemme, pee kurras 110 fainneeki,
jeb 750 wihrischkas dwehseles peederr, lihds
1809tam gaddam ne bija ne kahda skohla, un
tuuniba apflahje scho lauschu prahtu. — Scha
Pagasta zeenigi Kungi apnehmehs tadehl, schinnî
gaddâ skohlu uszelt, kurâ no schâ laika ik gab-
dus 20 behrni lassischana, rakstischana, rehli-
naschana, dseedaschana, fristigâ tizzibâ un
daschâs zittâs derrigâs atsihschanâs tohp ismah-
ziti. Tee Kungi praftija sawu lauschu paligu

pee scha labba padohma, un schie atkal labpraht
 apnehmehs, it gaddus no katrahm mahjahm,
 jeb no katra zettortneeka, peemest 2 feezinu
 rudsu, 1 feezinu meeschu, 15 kappeikas sudraba
 nauda, un puss = affi malkas. Pee dseedataja
 tappe leels skoblas = nams ustaihts, wiinnam
 tas skohlneeku ammatas nowehlehts, un par to
 no kunga wehl 48 sudraba rubli, un 9 puhri
 rudsu peelikti. Trihs seemas katram behrnam
 ja = eet schinni skohlâ. Kam grubta galwa, tam
 arridsan zettortâ seemâ wehl janahf pahrneede-
 kahm. Behrni no tahs famestas labbibas, un
 no ta, ko zeenigs kungs wehl skohlneisteram
 peelizzis, pilnigi tohy paehdinati; tomehr katram
 fehnam, kas kahdu behrnu us skohlu fuhra, bes
 tam katra seemâ wehl jadohd 2 spanni kahpostu,
 1 puhri kartuppelu jeb rahzinu, 5 mahzimas
 tauku, un ja eespeh, arridsan 1 pohds gallas,
 ar ko winsch pateesi mahjas fawu behrnu par
 seemu ne warretu ismittinart. Tai seewai, kas
 behrneem wahri, un par wiinnu glihtumu un
 apfohpschanu gabda, iffatrs skoblas behrns
 dohd puss mahzimu wilnas un 1 mahzimu ne
 suffatu linnu. Pee islaischanas ap Johrgeem
 dabbu itweens, kas klaufigs, un pee mahzicha-
 nas tschakls bijis, dseesnu = gramatu, Bihbeli,
 spalwas = nasi un raibu kalla = drahnu. Kas
 scho raibu drahnu nau dabbutis, tam arridsan
 nau brihw, to skohlâ neffahf, un kas slinks un
 nerahns bijis pehz tam, ka tas to dabbutis,
 tam ta us kahdu laifu tohy atkal atnemta. Bet
 kas par wisseem wairaf us mahzichanu irr
 speedes, tam pee wiinna islaischanas, pahris
 labbu augfu kohfu wiinna sehta tohy dehstiti. —
 Us tahdu wihsi schi skohla jan dauds swehtus
 auglus neffusi pee schein lautineem, un prahta-
 gaischums, glihtums, darba = mihloschana un
 kristigi tiffumi dauds weetahm pee wiinneem nu
 irr atrohnami, kur pirmaf ne bij redsami. Jo
 tee behrni, kas no skoblas islaisti, nu arridsan
 par to gabda, ka tahs labbas mahzibas, ko
 wiinni paschi skohlâ usnehmuschi, arridsan pee
 wiinnu jaunakeem brahleem un mahjahm eesaf-
 nojahs, tohs swehtdeenâs, wakkârs un zittâs
 wakkas = stundâs mahzidami, tâ, ka schie, jau
 labbi gramatneeki bahdami, us Restera = skohlu
 nahf, un wiinneem schie nu wairaf wakkas atleef

us zittahm mahzichanahm. — Bes tam wehl
 arridsan Pagasta = skoblas schinni draudse, kas
 pee kahda fainneeka rohnahs, kam labba istaba
 irr. Wiinna no skoblas jau atlaists dehl schie
 irr par skohlneisteri, un mahza zittus behrnus
 lassichanâ, dseedaschanâ, pahtaros, un daschus
 arrakstichanâ. Scheem behrneem tohy ehdeens
 no sawahm mahjahm fuhrits, kas ne wissai
 tahli irr, un par filtumu un mahzibu, ko wiinni
 schie dabbu, usnem tee zitti fainneeki schie
 fainneeka seemas = klaufigschanu muischâ. Deews
 lai swehti ar fawu baggatu swehtibu tohs kung-
 us un laudis, kas tâ par skohlahm gabda, un
 lai mohdina dauds zittus, eesch wiinnu peh-
 dahm dsichtes!

Tanni paschâ Druftes = Muischas Pagastâ
 dsihwo weens gohda = wihrs Wittums wahrâ,
 Deewam paseinnigi kalpodams zaur deew wih-
 jaschanu un labbu mahju = kohpschanu, pee fa-
 weem darbeem Deewa swehtibu, un pee sawa
 behrnu = pulzina audsmaichanas Deewa paligu
 haudidams. Sawa gohda = prahta dehl winsch
 tappe no draudses par Basnizas = pehrminderi
 eezelts. Ne ilgi pehz tam Pagasta = teesai gob-
 dige preekschschetais bija wajadigs, un atkal
 wissa draudse wiinnam scho ammatu uslikka,
 wiinnu par to wiss = derrigafu turredama. —
 Wiinna prahta tas ne stahweja, schim amma-
 tam tahs leelas puhleschanas dehl atrautes, kâ
 daschs to gan buhtu darrijs, jau weenu am-
 matu turredams, bet winsch usnehme ir to ohtru
 labpraht, walkaja to tâ, ka jau labbak ne warr,
 un tomehr arridsan ne aismirse sawas mahjas
 peenahkami apfohpt. — Pa tam brihscham tappe
 nospreests, Pagasta = skoblas eegrohsit, un
 Pagasta = teesai derrigi skohlneisteri preeksch tahs
 paschas bij ja ismekle. Bet pee schihs mekle-
 schanas ne warreju salihgt. Tad Wittums
 fazzija: behrnu mahzichana irr augsta un dahr-
 ga leeta; es ne sinnu, kam to warretu ustizzeht.
 Bet ja schkeeteet, ka es esinu derrigs us scho
 darbu, tad es labpraht ir scho ammatu ar Deewa
 un sawa skohlâ ismahzita dehta paligu gribbu
 usnemt. Wissi atsinne ar karstu pateizibu scho
 gohda wihra augstprahribu; bet Wittums no-
 derwe fawu leelu istabu teem skoblas = behrneem,

un eegahje patš ar farweem peederrigeem farwâ
fenn jau atstahâ rihjâ, un kohyj ar neisteizamu
wehranemſchanu farwu trihſkahrigu a: unatu.

Kad daudſ tahdu uſtizzigu ſtrahdneeku buhtu
pee ta Runga wihna = kalna, kahbuſ baggatus
un ſwehtuſ augluſ tad redſetun!

Ka billê, tanni 5tâ Wewrar.

Iſgahjuſchâ ruddeni, tirguſ laikâ, wezſ
wihſ ſchinni draudſe pagallam noſudde. —
Taggad, dſillâ dihkî, ſchi wezz = tehwa lihki
eefalluſchu atradde, un nu irr prohtamſ, fa
par naſti, no dihkâ augſta kraſta uhdeni eekrittis
un noſlihziſ. — Wiſſch eedſehreeſ uſ mahjahm
aiſgahje un jebſchu 75 gadduſ wezſ buhdamſ,
ifdeenas farwu ſtundinu warreja fagaidiht, taſſchu
buhtu wehlejamſ biſiſ, fa ne ar apreibuſchu
ſnaggu galwu uſ zittu dſihwoſchanu buhtu
aiſgahjeſ.

Wahzſemne Lihneburgeſ pilſſata aprinki (ſur
to ittin ſmalſu un gauſchi baltu ſahli wahra) tanni
14tâ Janwar leela pehrkohna wehtra ar ſneega-
putteneem biſuſi, puſſ pehdas ſneega noſkrittis.
Zaſ patš pehrkohnſ ar ſneegu, tai paſchâ deenâ,
Umurgeſ aprinki ploſhjeeſ. — Nurwegeſ ſem-
me, kaſ taggad pee Sweedru walſſe peederr,
arri ne kahdas ſeemaſ naw, bet lihſt weenâ
lihſchanâ un aukaſ un wehtraſ ploſhſahſ ifdee-
naſ. — Weenſ baggatiſ ſchihdu namina tehwoſ,
Wahzſemne, ar ſeewu un behrneem, kohpâ 10
zilweki, kriſtigu tizzibu peenehmiſ un ſemneſ
kohpſchanai padeweſeſ, dubbulti atgreſſeeſ.

Geſſch Spanneru ſemneſ ta niſna un leela
zilweku ſehrga, kaſ Barzelloneſ pilſſata iſgah-
juſchâ gaddâ ploſhſjuſſeeſ, taggad paldeewſ
Deerwan noſtahjuſi; kahdi diwidſemniſ tuhkſto-
ſchi zilweki pee ſchihſ leelaſ ſehrgaſ, fo dſeltanu
drudſi ſauz, mirruſchi, un 500 maſi behrnini,
kam miſli wezzaki apmirruſchi, ne warredami
iſteift, kam peederr kam ne, no teeſahm teef
uſturreti. — Gan Spanneru ſemneſ zitroneſ,
wihgeſ un wihna = ohgaſ aug, bet daudſreiſahm
tur no ſchihſ niſnaſ ſehrgaſ dſird; muſſu ſem-
me ſunnamſ tahdi gahrâ ſaldi angli newaid, bet
jo weſſeliga irr un ja ſchi ſalda weſſelibina
mumſ allaſchin paleef, lai winneem labpraht
winnuſ ſaldumſ wehlejam.

Teefas flubdinſchanas.

Za eekſch Jaun = Zelgawaſ aprinki, tanni
Nerſta un Uſcherada Kirſpehlê buhdama Lindes
draudſeſ = teefa, uſ uſſauſſchanu no tahſ Lindes
draudſeſ magafina = un nardas = lahdeſ wal-di-
ſchanas, un pee maſſu neſpehziſu ta parrad-
neeka paſcha, pehzi to 489 S. tahſ ſemneeku
liſſummu grahmataſ, to konſurſe, par wiſſu tam
zittfahrigu ſainneekam, taggad pa kalpu buh-
damam Kalnaſemneek Anſe un winna ſee-
was Greete peederrigu mantas buhſchanu
noſpreeduſi; tadehl wiſſi parradadeweſi, kam
tikai pateefigi parradu praſſiſchanas irraidas,
pee paſaudeſchanas farwas teefas = buhſchanas,
uſ to pirimo un pehdigaju terminu, to 15tu
April ſchinni gaddâ pee ſchihſ teefas tohp kohpâ
aiziniati, farwuſ parradus kahdi buhdami warre-
dami iſteift, un kaſ ſchinni noliftâ laika ne roh-
nahſ, taſ wairſ ne tohp pee teiſſchanas peenehtſ.
Lindeſ = Muſſchâ, tanni 2trâ Wewrar 1822.

(S. W.) Kugga Mattiſ, Pagafſta = Wezzakaiſ.
(Nr. 13.) M. Wammaq,

draudſeſ = teefas ſtrihwerſ.

Za Prawineſ Pagafſta = teefa ſpreeduſi, fa
kad taſ wehweriſ Walſſineekſ Jurre, kaſ pee
Muſſiſchſ = waggareſ Jaunſemne Mikkel, Pun-
dereſ = Muſſchâ, kaſ pee Krohna Schlampſe
peederr, nomirriſ un kad ſeewas ne biſ, lai wiſſi
tee, kam pee ſchi nelaiſa wehwera Jurreſ palif-
kuſſchſ mantas kahda dalka jeb kahdas praſſi-
ſchanas buhtu, uſ to pirimu un pehdigu terminu,
to 3ſchu Nerz mehneſcha deenu ſchi gaddâ, ar
farwahm parahdiſchanahm pee Prawineſ Pa-
gaſta = teefas peeteizahſ un pee paſaudeſchanas
farwu praſſiſchanu woi paſchi, woi zaur zitteem,
kâ peenahkahſ, tanni nolifta termina deenâ
atnahſ. Prawineſ Pagafſta = teefa, tanni 18tâ
Wewrar 1822. (1)

Eglit Frizz, Pagafſta = Wezzakaiſ.

H. Bauer, Pagafſta = teefas ſtrihweriſ.

No Prawineſ ſainneekâ Muſſineeku Mikkelâ,
uſ paſcheem Mahrtineem iſgahjuſchâ gaddâ
meite, wahrdâ Anne aiſbehgufi; ſchâi meitei
biſa bruhſ gihmiſ, ſillâſ azzis, dſeltani matti,
14 gaddu wezza, un winna maſu pellaku ſummu

ar pohgu faklá pee fewis turreja. Kur schi meita rahdabs, lai jelle fanemun un Prawines Pagasta-teefai par to sinnu dohd. (3)

Zsdahwaschana s.

Us Jahneem 1822, tas pee Krohna Prawines-Muischas peederrigs Preissies-krohgs, us to leelu zettu no Zalgawas us Luffumu, ar femini un plawahm us arrenti isdohdams. Tee kas scho krogu us arrenti gribb nent, lai teizabs Krohna Prawines-Muischá.

Karl Sakrewski, Disponentz.

Kabilles Basnizaskunga-Muischá ittin skaidru dihdfigu fehklas meeschu I Rubbuli 30 Kappeikus Sudrabá puhra dabujami, talihds arri labbu un dihdfigu fehklas ausu. (1)

Deenestu tauschu mekleschana.

Euschu-Muischá, jaunas Pils Kirspehle, us nahfoscheem Jahneem pawaru, kam naw see-was, gribb peenent, bet tahdam wajaga ar peenahkamahm grahmatahm parahdiht, ka sawu

ammaatu labbi proht. Pee pastes sirgeem Uppees-Muischá, Etalmei, lera un divi Pastillionu irr wajaga; kas labbi mahk sirgus ohreht un fahrtigi uestizami zilweki irr, lai teizabs pee Euschu-Muischas-Waldischanas. Ta weena Pastillio-na weetu tulihht warz dabuht. (1)

S i n n a.

Ta rehkinaschanas grahmata, fo Marretes zeenigs Mahzitais Latweefcheem par labbu faraktijis un par kurreu jau us preefschu schimnis Uwisjes tappe peeminnehts, taggad irr gattawa. Te teek mahzihts: no zipperu jeb skaitlu wehrli-bas, no saskaitischanas, no atrauschanas, no wairoschanas un no dallischanas. Tad wiffas schih's grunta rehkinaschanas atkal ar wahrda-skaitleem teek israhditas. Tad teek pamahzihts no triju skaitlu rehkinaschanas un no tahs dallu rehkinaschanas. Naudas-, mehra- un swarra-rahditais arri peelikts un wiff ar dauds preefsch-sihmehm jauki isteikts. Schi grahmata pee Eteffenhagen un dehla, Zalgawa, dabujama un maksá 30 Sudraba kapeikus.

Nihges labbibas un naudas tirgus,

Virindeenâ tanni 13ta Bewrar.

	Sudraba naudâ	jeb	Papihru naudâ.
Puhrs Rudsu tappe maksah'ts ar	1 Rub. 25 Kap.		4 Rub. 76 Kap.
— labbu Kweeschu	2 = 10 =		8 = — =
— Meeschu	— = 99 =		3 = 79 =
— Meeschu-Putrainu	1 = 75 =		6 = 66 =
— Musu	— = 65 =		2 = 47 =
— bihdeletu Kweeschu miltu	2 = 88 =		11 = — =
— bihdeletu Rudsu miltu	1 = 50 =		5 = 71 =
— rupju Rudsu miltu	1 = 24 =		4 = 72 =
Weens Sudraba Rubbul's gelbeja	— = — =		3 = 81 =
— jauns Dahlberis	1 = 33 =		5 = 7 =
Peezi Rubbuli Papihru-naudas	1 = 31 =		— = — =

50 Grafhi irr Warra jeb Papihres Rubbul's, un Warra nauda stahw ar Papihres naudu weenâ maksâ.

Den Druck genehmiget, von der Einführungskommission dazu beauftragt, der

Staatsrath Mecke.